

Brand i nybygge, den xx-xx-xx, kl 20.07. Ett nytt lab- och forskningscenter, är under uppförande. Inne i huskroppen finns en öppen gård där ytterväggarna försetts med frigolitisolering. På en byggnadsställning rakt ovanför frigolitisoleringen pågår svetsarbete. Nedfallande svetsstrut antänder den blottade frigoliten, den utvecklade branden orsakar en kraftig rökutveckling vilken sprider sig till stora delar inom nybygget. När räddningsinsatsen påbörjas, klockan 20.18, orsakar den kraftiga rökutvecklingen vissa svårigheter med att lokalisera brandhärden. Branden har startat i frigolitisoleringen på den ena av innergårdens väggar. Den sprider sig till den andra väggens isolering och vidare in i en kulvert som också är klädd med frigolit. Via sprickor i ytterväggen får branden även fäste i en innanför liggande golvisolering. På ett flertal ställen på byggarbetsplatsen syns spår efter frigolitsotets spridning.

Man kommer osökt att tänka på en annan brand i X-stad då ett svetsarbete antände frigolitisoleringen i en kulvert, vilket vållade skador för drygt 30 miljoner. Branden i kulvertisoleringen blev svårare att komma åt, härifrån spred sig också rök och sot till stora delar av byggnationen. Trots rök, sot och uppbränd isolering på ett flertal ställen, kommer förmodligen inte denna brand att kostnadsmissigt nå upp till 30-miljonersklassen. Det anmärkningsvärda är dock att dessa sorgliga bränder upprepar sig, och då fanns det ändå byggnadsarbetare på plats som även varit med vid det tidigare brandtillfället. Enligt en uppgift hade någon från räddningstjänsten, före branden, varnat för de risker som föreligger vid en exponerad frigolitisolering. Något som man knappast behöver vara efterklok för att instämna i.

Brand i frigolit kan ge otrevliga sekundärskador, det finns flera exempel på detta, och det behöver inte handla om hela väggisoleringar, och då tänker jag särskilt på en blomlådebrand på ett sjukhus i X-stad. Det var en söndagseftermiddag som en man anlade en brand i en blomlåda. Blommorna var av plast och de var nedstuckna i ett frigolitblock. Blomsterarrangemanget stod intill serveringen vilken blev helt nedsotad. Brandgaserna spred sig upp i ventilationssystemet, en skada som vållade sjukhuset en ekonomisk förlust på upp emot 1,5 miljoner. En väggobeläng som hängde i cafeteria fick rengöras av expertis, jag hörde ett femsiffrigt belopp nämnas. Vid en annan kostsam brand rök- och sotskadades en vårdcentral. Torpargrunden under vårdcentralen hade isolerats med frigolitskivor. Via en öppning i husgrunden anlades branden genom att frigoliten antändes. Genom dålig tätning i en elcentral fick sotpariklarna fritt tillträde till hela mottagningen, och några patienter kunde inte behandlas de efterföljande dagarna. Vårdcentralens automatiska brandlarm var dessutom bortkopplat, och hade så varit i två månaders tid innan branden...

I en bilverkstad hade ett fordon pallats upp, varpå en man började slipa ena tröskeln med en sliprondell. Vid uppallningen lutades bilen så kraftigt att bensin rann ut genom påfyllningsöppningen. Slipnistorna antände omedelbart bensinångorna, och då "reparatören" inte hade släckredskap var snart lokalen ett enda eldhav. Räddningstjänsten fick koncentrera sig på att förhindra en brandspridning i industribyggnaden. Vad man inte visste var att verkstadslokalen på fastighetens motsatta gavel var takisolerad med frigolitskivor. Genom det plåtprofilerade taket vandrade de heta gaserna, förbi de oisolerade mellanlokalerna och vidare till den "ödesdigra" isoleringen. Plötsligt när man tyckte sig ha branden under kontroll skedde en explosionsartad övertändning av den längst bort liggande verkstaden. Denna lokal var dessutom fylld med rariteter, ett par riktigt gamla och uppiffade bilmodeller blev helt inbäddade i frigolitavfallet. Här tårades många ögon, inte minst på grund av att försäkringen knappast täckte de ödelagda ögonstenarna.

Ja, till sist måste jag skriva några rader om branden med 30-miljonersskadan. Här hade räddningstjänstens förebyggande via ett skriftligt yttrande avrått från den planerade frigolitisoleringen av kulverten som gränsade till en befintlig äldre byggnad. Svetsning pågick kontinuerligt på byggarbetsplatsen och öppningarna mot

kulverten täcktes för att förhindra svets sprut. Trots detta letade sig sprutet ner genom en dåligt täckt kulvertöppning och antände frigoliten. Rökutvecklingen blev gigantisk och sotet trängde obönhörligen in i den intilliggande byggnaden. Dessutom tvingades räddningspersonalen till livräddande insatser då flera byggnadsarbetare fick sina reträttvägar avskurna av den tjocka brandröken. Även den intilliggande byggnaden fick genomsökas då uppgifter om saknade personer framkom.

Vad som förefaller mig konstigt är den uteblivna prövningen av branden ur juridisk synvinkel. Att rubriceringen allmänfarlig vårdslöshet borde ha prövats ansåg jag vara en självklarhet. Kriterierna för en sådan prövning tycker jag var rätt så klara; folk som utsattes för uppenbar fara i samband med branden, samt de ytterligt höga brandskadekostnaderna. För den juridiskt obehövande framstår då ett åtal mot en kvinna vilken glömde en smörkastrull på spisen, med en utbränd lägenhet som följd, som varande en smula orättvis...

En öppning mot den helt utbrända kulverten.

Sotet satte sina spår i hela byggnaden.

Sot, sot så långt ögat kunde se. Området omedelbart utanför kulverten.

Sotet har trängt upp till andra plan på byggnadens motsatta sida.